

десятиліть говорю з парламентської та інших трибун, апелюючи до громадськості, до найвищих владних структур. Цей Комітет має не лише захищати мову від засмічення безграмотною іноземщиною, а й координувати зусилля всіх добровольців, реагувати на їхні сигнали стосовно нехлюйського, а то й ворожого ставлення до рідної словесності; планувати узгоджені дії в цій сфері тощо. Одне слово, вести послідовну державну політику, що має віддзеркалитись уже в самій назві: Державний комітет захисту української мови.

**Ю.І. ЯКИМЕНКО,
академік НАН України,
перший проректор НТУУ «КПІ»**

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут», який у 2008 р. відсвяткував 110 річницю від дня свого заснування, починаючи з 1918 року (коли було засновано Інститут технічної механіки), активно співпрацює з Національною академією наук. Загалом на базі кафедр і лабораторій КПІ створено 11 наукових академічних установ, 7 із яких інститути.

Серед науковців Академії багато випускників КПІ, зокрема і Б.Є. Патон. 15 академіків НАН України обрані почесними докторами університету, 11 академіків та членкореспондентів НАН України працюють у КПІ, з яких 9 очолюють кафедри університету. Загалом у КПІ викладають більше як 100 докторів і кандидатів наук із НАН України.

КПІ плідно співпрацює з установами Національної академії наук України за багатьма науковими напрямками, з-поміж яких — інформатика, електродинаміка, електрозварювання, загальна та неорганічна хімія,

Статків на цю вкрай потрібну справу пішло б не так і багато. Певен, що патріотично налаштовані діячі взяли б за справу й на громадських засадах. Але невеликий апарат Комітету повинна утримувати держава.

Чи не варто Академії очолити рух за чистоту рідної мови?

Отже, проблем у нас доста. Та навіть найскладніші з них у спроможності розв'язати наша Академія: вона це довела своєю понаддев'яностолітньою практикою, завжди обстоюючи право України бути справдешньою за всіма параметрами.

математика, фізика, гідродинаміка, металофізика, механіка, матеріалознавство та ін. Загалом тісні творчі зв'язки КПІ підтримує більш ніж із 40 інститутами та науковими установами Академії.

Серед масштабних спільних проєктів НАН України і КПІ можна відзначити побудову загальнонаціональної грид-інфраструктури та широке впровадження грид-технологій у всі сфери соціально-економічної діяльності суспільства. Цей комплексний проєкт передбачає застосування грид-технологій у більшості галузей знань, розроблення програмних засобів, підготовку фахівців із грид-технологій тощо. Транспортними системами передачі даних для розвитку грид-інфраструктури є мережа УРАН, яка підключена до пан'європейської науково-освітньої мережі GEANT, та Уарнет — мережа НАН України.

Підключення до GEANT оптичними каналами зі швидкістю передачі даних більше як 155 Мбіт/сек. уможливило доступ до світових інформаційних ресурсів.

Сьогодні до GEANT підключено 34 європейські країни, 3500 університетів і наукових установ Європи та більше ніж 3 млн науковців. GEANT з'єднана потужними каналами (10–40 Гб) із США, Китаєм, Японією, Сінгапуром, Африкою, Південною Америкою.

Наукова спільнота вже зараз може скористатися цими можливостями. З листопада 2008 р. для користувачів УРАН відкрито безкоштовний доступ до наукових електронних бібліотек, включаючи видання «Springer», «Cambridge», «Royal Society of Chemistry» та ін., а Українське відділення міжнародного Світового центру даних (СЦД), яке відкрито в НТУ України «КПІ», дає можливість приєднатися до мережі 52 світових центрів наукових даних. Функціонує інформаційний портал, який містить національні дані з фізики твердої землі, сонячно-земної фізики, океанографії тощо, актуалізацію яких забезпечують наукові установи НАН України – партнери СЦД. Окремий розділ присвячено даним та дослідженням процесів сталого розвитку.

Наука в КПІ – базовий складник трикутника знань «наука–освіта–інновації». Уже кілька років тут діє програма «Дослідницького університету», що передбачає створення в Україні нової моделі вищого навчального закладу з відпрацюванням механізмів функціонування сучасних форм інтеграції науки, освіти та інновацій, підготовки нового покоління дослідників і висококваліфікованих фахівців для наукоємних галузей вітчизняної економіки, здійснення інноваційної діяльності в ринкових умовах, розвитку економіки, побудованої на знаннях.

Інтегруючись у світовий і європейський освітні простори, ми не повинні втрачати свої традиції і надбання, зокрема, у природничій та інженерній освіті. Ми поставили собі за мету побудувати модель підготовки, яка б відповідала цим вимогам, у чому тісно співпрацюємо з КНУ імені Та-

раса Шевченка, з яким нещодавно підписали комплексну угоду про співпрацю. Передусім це стосується збереження і пріоритетного розвитку фундаментальної фізико-математичної підготовки. Незважаючи на демографічну ситуацію, КПІ є єдиним ВНЗ, який при вступі вимагає складання обов'язкових іспитів (на сьогодні – написання тестів) з математики і фізики. На жаль, при певній тенденції актуалізації інтересу до інженерних і природничих спеціальностей кількість потенційних абітурієнтів, що зареєструвалася на відповідні тести, недостатня. Пошук і рання професійна орієнтація творчої молоді, яка фактично відсутня в масштабах держави, є надзвичайно важливою проблемою, яку необхідно розв'язувати негайно. В Україні існує дисбаланс на ринку праці. Якщо частка кваліфікованих працівників у розвинених країнах максимальна і становить, наприклад, у США – 46%, а у ФРН – 52 %, то в Україні – тільки 10%. Значною мірою це стосується й інженерних кадрів. Ми розраховуємо, що реалізація разом з КНУ ім. Тараса Шевченка і Малою академією наук програми «Майбутнє України» допоможе шляхом залучення талановитої молоді через систему олімпіад, творчих конкурсів значною мірою покращити ситуацію і зорієнтувати випускників шкіл на отримання вищої освіти саме за природничими й інженерними напрямками.

Якість знань абітурієнтів – важливий складник якості освіти, що є головним завданням університету. Це передбачає також високі вимоги до професорсько-викладацького складу, зокрема обов'язкову участь викладачів у наукових дослідженнях, наявність сучасної лабораторної бази, що значною мірою може бути реалізовано спільно з академічними інститутами.

Позитивні відгуки від наукових установ, де працюють наші випускники (а тільки за

останні 3 роки їх було направлено в академічні інститути більше як 300), свідчать про якісний результат нашої спільної роботи. Її результативність стримувана проблемою закріплення випускників у наукових установах, що пов'язано з матеріальним забезпеченням молодих учених і насамперед — з проблемою отримання житла.

Новим важливим етапом співпраці є відкриття в Академії відділення цільової магістерської підготовки, яке створено за 9 напрямками, у ньому беруть участь усі факультети КПП та більшість відділень НАН України. На базі відділення ми реалізуємо нову модель підготовки магістрів, що запроваджена в КПП, у якій більше як 30% часу відведено на наукову роботу, що дає змогу організувати цю підготовку безпосередньо на базі наукових інститутів академії.

**В.М. ВОРОНА,
академік НАН України,
директор Інституту соціології НАН України**

Людина живе в трьох сферах: природа, техніка і суспільство. І щоб людству краще і легше жилося, наука й намагається пізнати ці сфери. Усі ми свого часу тією чи іншою мірою були «мічурінцями». Але життя переконало, що просто взяти блага для життя в природи, техніки і суспільства не можна. Те, що природа і техніка живуть за своїми законами, не пізнавши яких людство не зможе здобувати собі засоби для життя, давно не викликає сумнівів.

90% населення України, за даними Інституту соціології, переконане, що науку треба розвивати, і майже 70% навіть в умовах кризи вважає, що ученим України платять менше, ніж вони того заслуговують.

Щодо суспільства і законів його розвитку, а також ставлення до вчених-су-

спільствознавців спостерігаємо іншу ситуацію. Розвиток суспільних наук підтримує лише 60% населення. У науковому ж середовищі, хай і жартома, науки ділять на «природні, технічні і протиприродні». А будь-який політик, який опинився біля влади, для багатьох суспільствознавців відразу стає ледь не класиком, якого ми самі поспішаємо наділити науковими ступенями і званнями, включаючи й академічні. Чи буде влада в цьому разі ставитися до суспільствознавців як до вчених — питання риторичне.

Але, як і в будь-якій галузі знань, у суспільствознавстві є фундаментальні відкриття, які дають змогу отримати достовірні знання про суспільство і перетворити їх на систему знань — тобто в науку. Це теорія трудової вартості, що розкриває суть